

Trzypoziomowy system oczyszczania zużytego powietrza typu kombi Oczyszczacz powietrza

Raport z badań DLG 6243

Producent i Zgłaszający
KWB Air Systems BV
Staarten 8
5281 PL Boxtel, Nederlande
Telefon: +31 (0)411 61 41 40
Telefax: +31 (0)411 68 44 55
E-mail: info@kwb.nl
Internet: www.kwb.nl

DLG e.V.
Testzentrum
Technik und
Betriebsmittel

Krótki opis

- Trzypoziomowy, fizyczno-biologiczny system oczyszczania powietrza do separacji pyłu i amoniaku oraz redukcji odorów w beźciółkowej hodowli trzody chlewnej
- W pierwszym poziomie oczyszczania pierwsza ściana filtrująca jest spryskiwana wodą i następuje oddzielenie kurzu, przetacza się przy tym ok. $1,40 \text{ m}^3/(\text{m}^2 \text{ h})$ wody
- W drugim poziomie oczyszczania stosuje się biologiczną ścianę filtrującą do usuwania amoniaku z zużytego powietrza w chlewni, przetacza się przy tym ok. $4,05 \text{ m}^3/(\text{m}^2 \text{ h})$ wody
- Trzeci poziom oczyszczania to biofiltr stosowany do redukcji odorów; Gęstość zraszania wynosi ok. $2,23 \text{ m}^3/(\text{m}^2 \text{ h})$
- Przy trzecim poziomie oczyszczania znajduje się oddzielnik kropli o grubości 15 cm do zmniejszania strat wilgoci lub odprowadzania kropli z systemu oczyszczania zużytego powietrza
- Woda używana do mycia jest regulowana przez dodanie kwasu siarkowego i ługu sodowego w zakresie pH 6,5-7,0, poziom przewodnictwa wody utrzymywany jest na poziomie 16 mS/cm, do odmulaniania stosuje się oddzielną pompę
- Trzy zbiorniki z wodą do mycia są połączone przelewem, kierunek przepływu jest przeciwny do strumienia powietrza
- Chlew został wyposażony w nadpodłogowy system wyciągowy

Partner dystrybucyjny dla Niemiec

INOTEC Lüftungs-und Systemtechnik GmbH Wext 7 48619 Heek Telefon:
+49 (0)2568 93 55 44 Telefax: +49 (0)2568 93 59 37
E-mail: info@inotec-systems.com Internet: www.inotec-heck.de

Ocena – krótkie podsumowanie

Przegląd 1:

System oczyszczania zużytego powietrza typu kombi firmy KWB
Oczyszczacz powietrza

Kryteria oceny	Wynik	Ocena
Wyniki pomiarów emisji		
Pył ogółem (pomiar grawimetryczny, cztery terminy pomiarów)		
– Lato: średni stopień separacji [%]	72,5	○
– Zima: średni stopień separacji [%]	76	○
Drobny pył (pomiar grawimetryczny, dwa terminy pomiarów)		
– Lato		
średni stopień separacji PM ₁₀ [%]	71,4	○
średni stopień separacji PM _{2,5} [%]	82,5	+
– Zima		
średni stopień separacji PM ₁₀ [%]	76	○
średni stopień separacji PM _{2,5} [%]	90,2	++
Amoniak (pomiar ciągły)		
– Lato: Stopień separacji ogółem uśredniony ze średnich wartości	83,4	+
– Zima: Stopień separacji ogółem uśredniony ze średnich wartości półgodzinnych [%]	92,1	++
Bilans azotu		
– Lato: Wskaźnik odzysku wydzielonego azotu [%]	90,3	++
– Zima: Wskaźnik odzysku wydzielonego azotu [%]	– – **	
Odór***		
– Lato	< 300 GE/m ³ i kRW	Bez oceny
Pomiary zużycia (średnie wartości na dzień lub w odniesieniu do stanowisk dla zwierząt i na rok)		
Zużycie świeżej wody		
– Lato (pomiar główny) [m ³ /d]/[m ³ /(TP a)]	2,0/1,4	Bez oceny
– Zima (pomiar główny) [m ³ /d]/[m ³ /(TP a)]	2,1/1,4	Bez oceny
– Lato (dodatkowy pomiar odorów) [m ³ /d]/[m ³ /(TP a)]	5,5/1,1	Bez oceny
Objętość odmulenia		
– Lato (pomiar główny) [m ³ /d]/[m ³ /(TP a)]	0,5/0,4	Bez oceny
– Zima (pomiar główny) [m ³ /d]/[m ³ /(TP a)]	0,4/0,3	Bez oceny
– Lato (dodatkowy pomiar odorów) [m ³ /d]/[m ³ /(TP a)]	1,0/0,2	Bez oceny
Zużycie kwasu (w odniesieniu do 100% roztworu H₂SO₄)		
– Lato (pomiar główny) [kg/d]/[kg/(TP a)]	10,0/3,6	Bez oceny
– Zima (pomiar główny) [kg/d]/[kg/(TP a)]	6,8/2,4	Bez oceny
– Lato (dodatkowy pomiar odorów) [kg/d]/[kg/(TP a)]	8,0/1,6	Bez oceny
Zużycie zasad (w odniesieniu do 100% roztworu NaOH)		
– Lato (dodatkowy pomiar odorów) [kg/d]/[kg/(TP a)]	1,1/0,2	Bez oceny
Zużycie energii elektrycznej podczas pomiaru głównego		
– Oczyszczanie zużytego powietrza (pompy) [kWh/d]/[kWh/(TP a)]	90/61	Bez oceny
– Wentylatory, lato [kWh/d]/[kWh/(TP a)]	65/30	Bez oceny
– Wentylatory, zima [kWh/d]/[kWh/(TP a)]	44/21	Bez oceny
Zużycie energii elektrycznej podczas dodatkowego pomiaru		
– Oczyszczanie zużytego powietrza (pompy) [kWh/d]/[kWh/(TP a)]	163/32	Bez oceny
– Wentylatory, lato [kWh/d]/[kWh/(TP a)]	139/28	Bez oceny

* Zgodnie z doświadczeniem proces mycia może powodować tworzenie się kropli w zakresie wielkości 2,5-10 µm, co w impaktorze kaskadowym zwiększa wynik dla frakcji cząstek PM₁₀. Zjawisko to w mniejszym stopniu dotyczy frakcji cząstek PM_{2,5}. Z tego powodu dla tej frakcji oblicza się wyższy stopień separacji niż w przypadku frakcji PM₁₀.

** Z powodu błędnej rejestracji danych podczas odmulania nie było możliwe zbilansowanie azotu.

*** Separację odorów potwierdzono w ramach dodatkowego badania trwającego 8 tygodni. Kryteria dla odorów zostały spełnione dla obciążenia powierzchni filtracji do 4.500 m³/(m²h).

Kryterium badania	Wynik	Ocena
Sposób funkcjonowania		
Techniczna działania	niezawodność W czasie badan w systemie nie wystąpiły istotne zakłócenia.	+
Biologiczna działania	niezawodność Dzięki zastosowaniu automatycznej regulacji wartości pH przebieg procesu nityfikacji jest bardzo stabilny.	+
Trwałość	W czasie przeprowadzania badań nie stwierdzono istotnego zużycia	+
Obsługa		
Instrukcja obsługi	Instrukcja obsługi jest przejrzysta i zawiera objaśnienia dotyczące czynności konserwacyjnych i automatycznego układu sterowania.	+
Obsługa	Prace konserwacyjne częściowo są objaśnione za pomocą zdjęć. Zgodnie z instrukcją system pracuje w pełni automatycznie.	○
Konserwacja	W przypadku zawarcia umowy serwisowej system jest raz w roku przez producenta. Operator ma obowiązek codziennie sprawdzać układ sterowania. Ze względu na biologię system musi być eksploatowany w trybie Zaleca się zawarcie umowy serwisowej pomiędzy producentem a (wymagane czynności konserwacyjne są realizowane w ramach zakładowych prac konserwacyjnych).	○
Oczyszczanie	powierzchni Wymagane prace konserwacyjne właściciel systemu będzie wykonywać w ciągu roku (patrz czas pracy). Pierwszą ścianę filtracyjną należy czyścić przynajmniej trzy razy w urządzeniu wysokociśnieniowego. Odpowiednie zalecenia znajdują się w instrukcji obsługi.	○
Oczyszczanie całego systemu	Dodatkowo w przypadku zwiększonych strat ciśnienia należy zdemontować ściany filtrujące 2 i 3 i oczyścić je wodą.	○
Wymiana wypełnień	Zgodnie z wytycznymi producenta nie jest konieczna.	Bez oceny
Czas pracy		
Codziennie kontrole	ok. 5 minut dziennie	○
Kontrole tygodniowe	ok. 35 minut tygodniowo	○
Oczyszczanie	ok. 4 godzin na kwartał	○
Dokumentacja		
Dokumentacja techniczna	Wymagania spełnione	+
Elektroniczny dziennik eksploatacji	Wymagania spełnione	+
Bezpieczeństwo		
Bezpieczeństwo pracy	potwierdzone przez DPLF (niemiecka jednostka kontroli i certyfikacji dla techniki rolniczej i leśnej)	Bez oceny)
Ochrona przeciwpożarowa	Projekt ochrony przeciwpożarowej sporządzi dla całego budynku inwentarskiego podmiot eksploatujący w ramach procedury pozwolenia na budowę	Bez oceny
Ochrona środowiska		
Emisja hałasu	Nie stwierdzono wzrostu poziomu ciśnienia akustycznego wskutek zastosowania systemu oczyszczania zużytego powietrza.	○
Utylizacja	Zaleca się wykorzystywać wodę do mycia z gnojówką na potrzeby roślin. Utylizację innych elementów systemu należy zlecać autoryzowanym przedsiębiorstwom.	○.
Gwarancja		
Gwarancja producenta	1 rok	Bez oceny

Opis i wymiarowanie

Przegląd 2:

Trzypoziomowy system oczyszczania zużytego powietrza KWB

Opis

Trzypoziomowy system oczyszczania zużytego powietrza

- 1 poziom: ściana filtrująca stale spryskiwana wodą w celu separacji pyłu
- 2 poziom: ściana filtrująca z biologicznym oczyszczaniem NH_3 - separacja
- 3 poziom: biofiltr do usuwania odorów

Przeznaczenie

Oczyszczanie zużytego powietrza w bezściółkowej hodowli trzody chlewnej przez zmniejszenie emisji pyłu, amoniaku i odorów

Wymiary systemu referencyjnego dla modułu 1

Wymiary ściany filtrującej 1 (usuwanie pyłu)

– Szerokość filtra/Wysokość filtra/Głębokość filtra [m/m/m] 2,85/2,6/0,15

– Powierzchnia przepływu [m^2]/Pojemność filtra [m^3] 7,4/1,1

– Właściwa powierzchnia filtra [m^2/m^3] 300

– min. czas przebywania dla wskaźnika powietrza w okresie letnim (czas kontaktu) [sek] 0,12

– Maks. obciążenie powierzchni filtra [$\text{m}^3/(\text{m}^2 \text{ h})$] 4.500

– Maksymalne obciążenie pojemności filtra [$\text{m}^3/(\text{m}^2 \text{ h})$] 30.273

– Wielkość zraszania w trybie ciągłym [m^3/h] 10,4

– Gęstość zraszania [$\text{m}^3/(\text{m}^2 \text{ h})$] 1,40

Wymiary ściany filtrującej 2 (separacja azotu)

– Szerokość filtra/Wysokość filtra/Głębokość filtra [m/m/m] 2,85/2,6/0,90

– Powierzchnia przepływu [m^2]/Pojemność filtra [m^3] 7,4/6,7

– Właściwa powierzchnia filtra [m^2/m^3] 125

– min. czas przebywania dla wskaźnika powietrza w okresie letnim (czas kontaktu) [sek] 0,72

– Maksymalne obciążenie powierzchni filtra [$\text{m}^3/(\text{m}^2 \text{ h})$] 4.500

– Maksymalne obciążenie pojemności filtra [$\text{m}^3/(\text{m}^2 \text{ h})$] 4.970

– Wielkość zraszania w trybie ciągłym [m^3/h] 30,0

– Gęstość zraszania [$\text{m}^3/(\text{m}^2 \text{ h})$] 4,05

Wymiary ściany filtrującej 3 (usuwanie odorów)

– Szerokość filtra/Wysokość filtra/Głębokość filtra [m/m/m] 2,85/2,6/0,90

– Powierzchnia przepływu [m^2]/Pojemność filtra [m^3] 7,4/6,7

– Właściwa powierzchnia filtra [m^2/m^3] 125

– Min. czas przebywania dla

– Maks. obciążenie powierzchni filtra [$\text{m}^3/(\text{m}^2 \text{ h})$] 4.500

– Maksymalne obciążenie pojemności filtra [$\text{m}^3/(\text{m}^2 \text{ h})$] 4.970

– Wielkość zraszania w trybie ciągłym [m^3/h] 16,5

– Gęstość zraszania [$\text{m}^3/(\text{m}^2 \text{ h})$] 2,23

– Przewodnictwo [mS/cm] $\leq 16^*$

Odmulanie w obu systemach referencyjnych

– Pojemność zbiornika z wodą, ogółem (1 moduł/4 moduły) [m^3] 3,9/15,6

– Wskaźnik odmulania w okresie letnim podczas pomiaru głównego/pomiaru dodatkowego [m^3/d] 0,54 / 1,0

– Wskaźnik odmulania w okresie letnim podczas pomiaru głównego/pomiaru dodatkowego [$\text{m}^3/\text{TP a}$] 0,37/0,2

– Wskaźnik odmulania w okresie zimowym podczas pomiaru głównego [m^3/d] 0,37

– Wskaźnik odmulania w okresie zimowym podczas pomiaru głównego [$\text{m}^3/\text{TP a}$] 0,25

– Wartość pH wody do mycia 6,5-7

Tryb referencyjny dla przeprowadzanych pomiarów (dodatkowy pomiar odorów)

Chlew (metoda wprowadzania-wyprowadzania z sekcji): Stanowiska dla zwierząt [szt.] 1840

Przeciętna waga zwierząt [kg LM] 75

Zainstalowane maksymalne natężenie przepływu powietrza [m^3/h] 162.000 (6 wentylatorów po 27.000 m^3/h) dla ok. 60 Pa straty ciśnienia

Strata ciśnienia podczas oczyszczania zużytego powietrza [Pa] maks. 60 dla 122.000 m^3/h zużytego powietrza

Strata ciśnienia ogółem (chlewnia + oczyszczanie zużytego powietrza) [Pa] maks. 140 dla 122.000 m^3/h

zużytego powietrza Maksymalny wskaźnik powietrza w okresie letnim wg DIN 18910 [m^3/h] 162.000

dla strefy temperaturowej II i Ø 120 kg

*Podczas całego pomiaru w okresie letnim przewodnictwo wynosiło 25 mS/cm, podczas pomiaru w okresie zimowym parametr najpierw obniżono do 16 mS/cm, następnie do 11 mS/cm w celu zwiększenia wydajności separacji. W przypadku odmulania ze sterowaniem przewodnictwa dla 16 mS/cm wydajność odmulania (pył, amoniak i odor) utrzymuje się według kryteriów badań DLG.

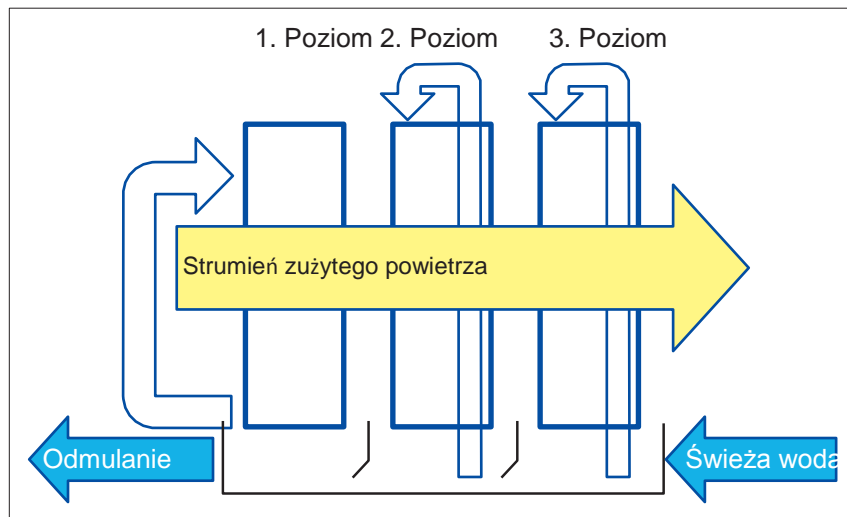
Przeznaczenie

Trzypoziomowy system oczyszczania zużytego powietrza nadaje się do redukcji emisji pyłu, amoniaku i odorów ze strumienia zużytego powietrza w hodowli trzody chlewnej metodą bezściółkową dla zaprojektowanej wentylacji wg DIN 18910 i opisanych parametrów procesowych dotyczących separacji amoniaku (stopień separacji $\geq 70\%$) oraz separacji pyłu (stopień separacji $\geq 70\%$) i do redukcji odorów ($< 300 \text{ GE/m}^3$ w czystym gazie i brak odoru surowego gazu w czystym gazie).

Chlew został wyposażony w wyciąg nadpodłogowy.

Opis/Działanie

System oczyszczania powietrza KWB typu kombi to ciśnieniowy system fizyczno-biologiczny do oczyszczania zużytego powietrza w hodowli trzody chlewnej metodą bezściółkową. Zasada

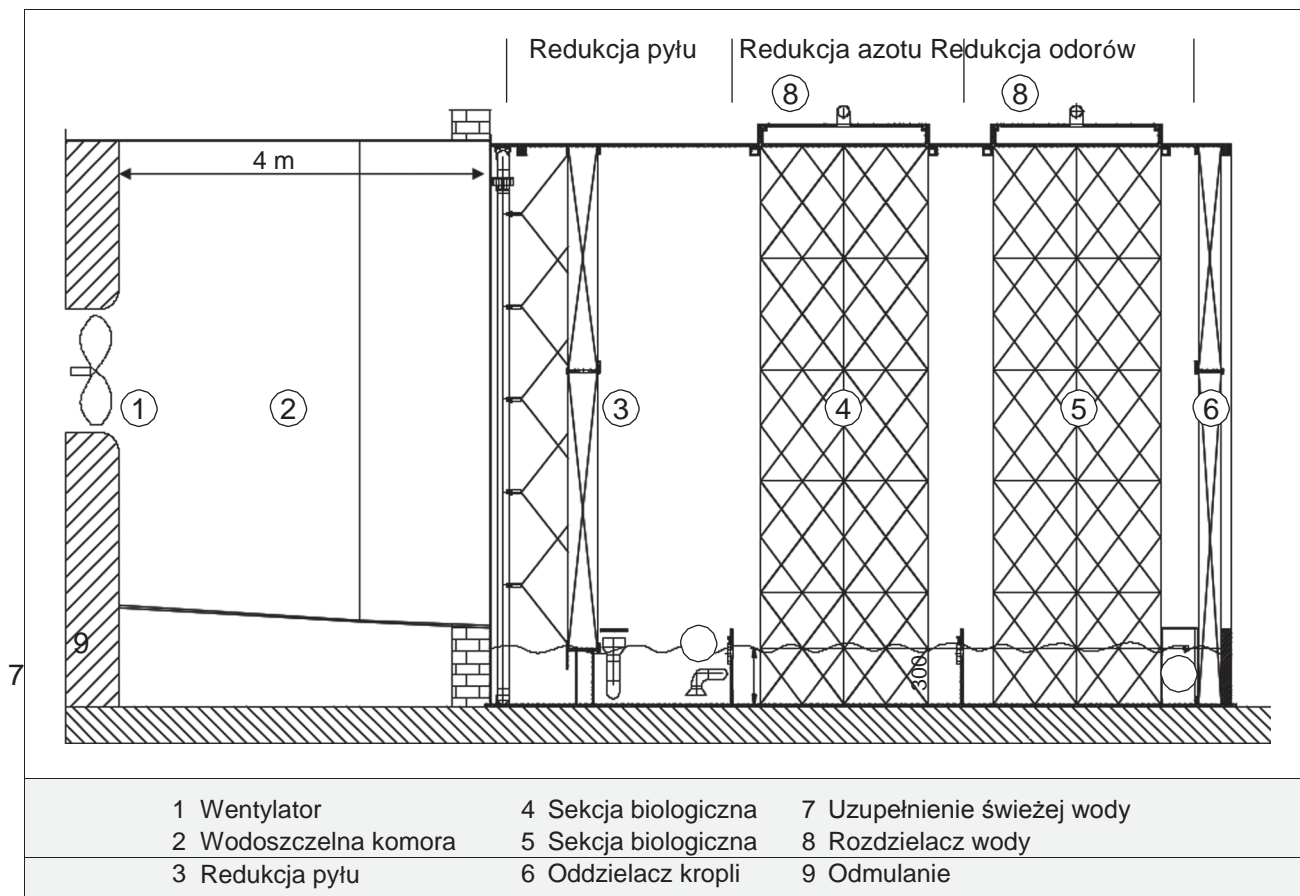

Zdj. 2:

Schemat oczyszczania zużytego powietrza (źródło: LUFA)

działania trzypoziomowego systemu polega na kontakcie składników zawartych w zużytym powietrzu z lekko kwasową wodą stosowaną do mycia prowadzoną w obiegu (wartość pH od 6,5 do 7,0) oraz mikroorganizmów zasiedlających wypełnienia.

Wentylatory odsysają zużyte powietrze z poszczególnych stref chlewni i transportują je do pierwszej ściany filtrującej. Tu zużyte powietrze jest oczyszczane z pyłu przez zespół dysz wstępnego oczyszczania.

Zdj. 3:

Profil systemu oczyszczania powietrza KWB typu kombi

Odległość pomiędzy wentylatorami a pierwszą ścianą filtracyjną wynosi co najmniej 4 m (zdj. 3).

Dodatkowo odbywa się wstępne oddzielenie amoniaku. Do tego celu służy zespół dysz wstępnego zraszania, który przetacza ok. 1,40 m³/(m² h) wody do mycia. Zdj. 2 przedstawia schemat oczyszczania zużytego powietrza w trzech poziomach oczyszczania.

W drugim poziomie oczyszczania zostaje przetoczone ok. 4,05 m³/(m² h) lekko kwaśnej wody celu wydzielenia z zużytego powietrza amoniaku. Następnie zużyte powietrze jest transportowane do trzeciego poziomu filtracji. Przetoczenie ok. 2,23 m³/(m² h) wody umożliwia zasiedlenie się mikroorganizmów w słabo kwaśnym środowisku.

Aby wyrównać straty powstałe wskutek parowania i odprowadzania cieczy stosowanej do mycia, w trzecim poziomie filtracji dodaje się świeżą wodę. Przy drugim poziomie filtracji bezpośrednio do zbiornika dodaje się kwas siarkowy i ług sodowy. W tym miejscu zainstalowane sondy pomiarowe mierzą przewodnictwo i wartość pH i przesyłają wyniki pomiaru do układu sterowania.

Wartości te służą z jednej strony do regulacji zawartości kwasu w wodzie stosowanej do mycia (wartość pH), a z drugiej strony do odmulniania wody zawierającej dużą ilość soli z pierwszego poziomu filtracji. Poszczególne zbiorniki są z sobą połączone przelewami płynącymi w kierunku przeciwnym do strumienia zużytego powietrza. Łącznie do dyspozycji było ok. 3,9 m³ wody w zbiorniku w referencyjnej chlewni w Boekel i 15,6 m³ w referencyjnej chlewni w Deurne.

Duża właściwa powierzchnia wypełnień służy z jednej strony do powiększenia powierzchni kontaktowej pomiędzy zużyтым powietrzem a wodą wykorzystywaną do absorpcji pyłu i amoniaku, a z drugiej strony jako powierzchnia zasiedlana przez mikroorganizmy, które mają

przetwarzać oczyszczane substancje. Ponieważ amoniak bardzo dobrze rozpuszcza się w wodzie, zostaje wymyty do wody obiegowej i utleniony przez bakterie nitryfikujące do postaci azotynu i azotanu. Dzięki wodzie obiegowej bakterie, pył i amoniak przedostają się do zbiornika z wodą do mycia, gdzie dodatkowo następuje biologiczny rozkład wymienionych substancji z zużytego powietrza.

Wypełnienia pierwszego poziomu to typ Hewitech CF 12-F (grubość 15 cm), wypełnienia poziomu nitryfikacji i poziomu odorów to typ Hewitech NC20 (grubość 90 cm), dołączony oddzielnaczkropli to typ Hewitech DE 125 (grubość 15 cm).

Składniki zużytego powietrza (pył i amoniak) służą jako źródło energii i pożywienia dla mikroorganizmów, które przywierają w bloku wypełnień jako biofilm i żyją w zbiorniku z wodą stosowaną do mycia.

W tych miejscach zachodzi rozkład biologiczny. W tej fazie następuje oddzielenie i przetworzenie związków azotowych występujących w zużyтым powietrzu.

W trzecim poziomie (biopoziom) ścianę wypełniaczy zasiedlają mikroorganizmy, które utleniają zapachy występujące w zużyтым powietrzu.

Po przepłynięciu przez blok wypełnień zużyte powietrze przechodzi przez oddzielnaczkropli i oczyszczone uwalnia się do otoczenia. Oddzielnaczkropli służy do oddzielania aerozoli.

Ponieważ aktywność biologiczna ma istotne znaczenie dla działania systemu oczyszczania, jest absolutnie konieczne, aby system eksploatować w trybie ciągłym. Dla zapewnienia wysokiej skuteczności procesu oczyszczania konieczne jest także stałe obłożenie chlewni.

Uruchomienie systemu po dłuższym przestoju wymaga do 8 tygodni regeneracji aktywności biologicznej i w razie możliwości należy tego unikać. Z kolei przestoje spowodowane produkcją trwające kilka dni pod warunkiem utrzymywania właściwego zraszania nie mają większego wpływu na działanie systemu.

Tabela 1:

Typowy skład i zakres wahań odmulonej wody z systemu oczyszczania zużytego powietrza KWB (pomiar 2011 i 2012)

Wartość pH	7,2–7,5
Przewodnictwo	19-44 mS/cm
Azot amonowy (NH ₄ -N)	2400-6600 mg/l
Azot azotynowy (NH ₂ -N)	1000-3300 mg/l

Warunki referencyjna

badan/Chlewnia

Funkcjonalność systemu oczyszczania powietrza typu kombi badano na przykładzie dwóch referencyjnych systemów. Pomiary główne (amoniak i pył) przeprowadzono na systemie referencyjnym w Boekel. Znajduje się tam chlewnia bezściółkowa z ok. 540 tucznikami rozmieszczonymi w 6 sekcjach. Pomiary dodatkowe (odory) przeprowadzono na systemie referencyjnym w Deurne, gdzie znajduje się chlewnia bezściółkowa z 1840 tucznikami rozmieszczonymi w 4 sekcjach.

Zużyte powietrze jest odsysane z sekcji przez wentylatory (wyciąg nadpodłogowy), zbierane w kanale zużytego powietrza i odprowadzane przez system oczyszczania zużytego powietrza.

Pomiary pyłu i amoniaku przeprowadzono w okresie od sierpnia do listopada 2011 (pomiar w okresie letnim) i od lutego do kwietnia 2012 (pomiar w okresie zimowym). Pomiar dodatkowy odorów (pomiar w okresie letnim) przeprowadzono od czerwca do sierpnia 2014 roku.

Podczas pomiaru letniego w 2011 roku stwierdzono czasowe przekroczenie zawartości amoniaku na wysokości zwierząt. Tym samym wymóg utrzymania wartości 20 ppm na wysokości zwierząt zgodnie z prawem niemieckim nie zawsze był spełniony. Mimo wyciągu nadpodłogowego w poszczególnych sekcjach na wysokości zwierząt zmierzono stężenia do 25 ppm, a częściowo do 30 ppm. Aby utrzymać obciążenie na minimalnym poziomie, przyjęto podwyższony wskaźnik powietrza. Oznacza to jednak także, że podczas pomiaru w okresie letnim czas przebywania w systemie oczyszczania skraca się, a tym samym stopień separacji amoniaku i pyłu są odpowiednio mniejsze.

Tabela 2:

Wyniki pomiaru redukcji emisji (pył) w systemie oczyszczania powietrza KWB typu kombi (pomiar w okresie letnim, sierpień-listopad 2011)

Data	2011-08-24	2011-08-30	07./2011-09-08	2011-09-13	2011-09-20	27.-29.09.11	2011-10-04
Warunki otoczenia i warunki brzegowe							
Względna wilgotność powietrza [%]	78	75	65	53	59	62	71
Temperatura otoczenia [°C]	21,0	16,8	18,4	20,0	20,0	24,0	20,0
Wilgotność surowego gazu/czystego gazu [%]	58/100	74/100	73/100	65/100	60/100	69/100	68/100
Temperatura surowego gazu/czystego gazu [°C]	24,5/22,6	23,7/22,2	23,3/17,3	23,0/18,2	22,3/19,8	25,0/22,2	23,5/19,5
Liczba zwierząt w chlewni	557	539	538	538	538	538	538
Przeciętna waga zwierząt [kg]	18	24	29	35	40	46	50
Natężenie przepływu powietrza ogółem [m³/h]	12 150	13 460	23 240	31 520	26 140	44 630	36 460
Strata ciśnienia spowodowana przez oczyszczacz [Pa]	13,5	11,5	36	57	64	80	72
Strata ciśnienia spowodowana przez wentylator [Pa]	--	35	--	--	--	--	--
Pył ogółem							
Stężenie surowego gazu [mg/m³]	--	--	--	1,12	--	--	0,75
Stężenie czystego gazu [mg/m³]	--	--	--	0,31	--	--	0,21
Stopień separacji [%]	--	--	--	72	--	--	73
Drobnny pył							
Surowy gaz PM10/PM2,5 [mg/m³]	--	--	--	--	--	0,24/0,15	--
Czysty gaz PM10/PM2,5 [mg/m³]	--	--	--	--	--	0,06/0,03	--
Stopień separacji PM10/PM2,5 [%]	--	--	--	--	--	73,6/81,3	--
Data							
Warunki otoczenia i warunki brzegowe							
Względna wilgotność powietrza [%]	73	83	86	77	84	97	
Temperatura otoczenia [°C]	19,1	11,8	11,0	17,2	15,0	6,9	
Wilgotność surowego gazu/czystego gazu [%]	69/100	78/100	69/100	68/100	69/100	64/100	
Temperatura surowego gazu/czystego gazu [°C]	22,6/21,3	18,8/14,7	19,4/15,1	23,0/18,0	20,9/16,7	18,7/14,3	
Liczba zwierząt w chlewni	538	538	537	537	537	534	
Przeciętna waga zwierząt [kg]	56	63	74	78	79	95	
Natężenie przepływu powietrza ogółem [m³/h]	37 860	25 620	37 650	41 190	37 640	34 090	
Strata ciśnienia spowodowana przez oczyszczacz [Pa]	90	63	95	94	--	--	
Strata ciśnienia spowodowana przez wentylator [Pa]	155	--	150	--	--	--	
Pył ogółem							
Stężenie surowego gazu [mg/m³]	--	1,12	--	--	--	1,28	
Stężenie czystego gazu [mg/m³]	--	0,25	--	--	--	0,42	
Stopień separacji [%]	--	78	--	--	--	67	
Drobnny pył							
Surowy gaz PM10/PM2,5 [mg/m³]	--	--	--	0,68/ 0,45	--	--	
Czysty gaz PM10/PM2,5 [mg/m³]	--	--	--	0,21/ 0,07	--	--	
Stopień separacji PM10/PM2,5 [%]	--	--	--	69,2/ 83,7	--	--	

Tabela 3:

Wyniki pomiaru redukcji emisji (pył) w systemie oczyszczania powietrza KWB typu kombi (pomiar w okresie zimowym, luty-kwiecień 2012)

Data	21.02.12	28.02.12	05.03.12	06.03.12	12.03.12*
Uwagi					
Warunki otoczenia i warunki brzegowe	--	--	--	Czyszczenie systemu w dniu 09.03.12	
Względna wilgotność powietrza otoczenia [%]	78	82	75	75	74
Temperatura otoczenia [°C]	9,0	8,0	5,0	6,9	12,2
Wilgotność surowego gazu/czystego gazu [%]	55/100	59/100	51/100	55/100	67/100
Temp. surowego gazu/czystego gazu [°C]	22,0/16,4	22,5/16,0	21,3/14,3	21,7/16,7	22,5/18,0
Liczba zwierząt w chlewni	539	539	539	539	539
Przeciętna waga zwierząt [kg]	70	80	85	90	90
Natężenie przepł. powietrza ogółem [m³/h]	19 590	21 660	17 560	20 760	18 250
Strata ciśnienie spowodowana przez oczyszczacz [Pa]		30	37	24	42 35
Strata ciśnienia spowodowana przez wentylator [Pa]		70	--	--	90 85
Pył ogółem					
Stężenie surowego gazu [mg/m³]	--	1,05	--	--	1,42
Stężenie czystego gazu [mg/m³]	--	0,27	--	--	0,29
Stopień separacji [%]	--	75	--	--	80
Drobnny pył					
Surowy gaz PM10/PM2,5 [mg/m³]	--	--	0,67/0,43	--	--
Czysty gaz PM10/PM2,5 [mg/m³]	--	--	0,15/0,02	--	--
Stopień separacji PM10/PM2,5 [%]	--	--	77,4/96,0	--	--

Data	19.03.12	26.03.12	02.04.12	10.04.2012	23.04.12
Uwagi					
Warunki otoczenia i warunki brzegowe	--	--	--	--	--
Względna wilgotność powietrza otoczenia [%]	71	61	56	92	55
Temperatura otoczenia [°C]	11,2	16,0	14,0	12,1	13,1
Wilgotność surowego /czystego gazu [%]	53/100	48/88	58/100	68/100	55/100
Temp. surowego gazu/czystego gazu [°C]	22,0/17,3	23,4/18,5	22,2/17,4	20,5/15,7	21,4/16,1
Liczba zwierząt w chlewni	539	539	539	322	493
Przeciętna waga zwierząt [kg]	96	102	105	110	68
Natężenie przepł. powietrza ogółem [m³/h]	18 560	26 490	23 070	12 250	10 590
Strata ciśnienie przez oczyszczacz [Pa]	38	51	43	44	35
Strata ciśnienia spowodowana przez wentylator [Pa]		--	--		88
Pył ogółem					
Stężenie surowego gazu [mg/m³]	--	--	1,58/2,77**	--	--
Stężenie czystego gazu [mg/m³]	--	--	0,44/0,67**	--	--
Stopień separacji [%]	--	--	72/76**	--	--
Drobnny pył					
Surowy gaz PM10/PM2,5 [mg/m³]	--	--	--	0,63/0,42	--
Czysty gaz PM10/PM2,5 [mg/m³]	--	--	--	0,16/0,07	--
Stopień separacji PM10/PM2,5 [%]	--	--	--	75,1/84,3	--

* W dniu 09.03.2012 przewodnictwo obniżono z wartości 26 do 16 mS/cm, a w dniu 12.03.2012 z wartości 16 do 11 mS/cm.

** W dniu 02.04.2012 przeprowadzono dwa pomiary pyłu ogółem.

Tabela 4:

Wyniki pomiarów dot. redukcji emisji trzypoziomowego systemu oczyszczania zużytego powietrza KWB typu kombi dla amoniaku i dane procesowe podczas pomiaru przeprowadzanego w okresie letnim i zimowym (wybrane średnie wartości dzienne)

Data	Pomiar w okresie letnim			Pomiar w okresie zimowym	
	2011-09-	2011-09-28	2011-10-29	2012-03-11	2012-03-30
Wskaźnik wentylacji [m³/h]	23 200	42 350	29 980	21 470	19 160
Prędkość przepływu* [m/s]	0,87	1,59	1,13	0,81	0,72
Czas przebywania* [sek]	1,03	0,57	0,8	1,12	1,25
Obciążenie pow. wypełnień* [m³/(m² h)]	3 135	5 723	4 051	2 901	2 589
Obciążenie pojemności wypełnień* [m³/(m³ h)]	3 463	6 321	4 475	3 204	2 860
Gęstość zraszania* Poziom 1/2/3 [m³/(m² h)]	1,35/4,05/1,62	1,35/4,05/1,62	1,35/4,05/1,62	1,35/4,05/1,62	1,35/4,05/1,62
Amoniak, surowy gaz [ppm]	20,8	14,6	21,3	17,2	19,2
Amoniak, czysty gaz [ppm]	2,2	3,7	3,7	2,1	0,6
Stopień separacji amoniaku [%]	89,8	74,8	82,5	88,0	97,0

* Obliczone wartości

Tabela 5:

Wyniki pomiarów dot. redukcji emisji (odory) w systemie oczyszczania powietrza KWB typu kombi podczas pomiaru przeprowadzanego w okresie letnim

Data	2014-06-25	2014-07-02	2014-07-09	2014-07-16
Warunki otoczenia i warunki brzegowe				
Względna wilgotność zewn. powietrza [%rF]	44	52	100	87
Temperatura otoczenia [°C]	18,8	22,0	16,5	19,7
Wilgotność surowego gazu/czystego gazu [%rF]	67/97	67/98	75/98	82/96
Temp. surowego gazu/czystego gazu [°C]	24,8/21,3	26,3/21,6	25,2/21,7	25,8/23,1
Liczba zwierząt w chlewni	1 840	1 840	1 840	1 835
Przeciętna waga zwierząt [kg]	52,5	57,5	62,5	70,0
Natężenie przepływu powietrza ogółem [m³/h]	45 500	56 800	43 300	68 800
Odory**				
Surowy gaz GE/m³	767	335	310	209
Czysty gaz GE/m³	147	174	191	62
Czy zapach surowego gazu jest wyczuwalny w czystym gazie?	nie***	nie	nie***	nie
Data	2014-07-23	2014-07-30	2014-08-13	2014-08-14
Warunki otoczenia i warunki brzegowe				
Względna wilgotność zewn. powietrza [%rF]	63	76	50	75
Temperatura otoczenia [°C]	26,2	24,0	22,4	19,9
Wilgotność surowego gazu/czystego gazu [%rF]	64/99	58/99	55/95	77/99
Temp. surowego gazu/czystego gazu [°C]	27,8/23,7	27,4/23,5	28,1/23,1	24,6/22,1
Liczba zwierząt w chlewni	1 834	1 833	1 833	1 833
Przeciętna waga zwierząt [kg]	75,0	85,0	96,7	96,8
Natężenie przepływu powietrza ogółem [m³/h]	122 000	87 000*	117 000*	89 593*
Odory**				
Surowy gaz GE/m³	298	189	483	483
Czysty gaz GE/m³	177	67	53	81
Czy zapach surowego gazu jest wyczuwalny w czystym gazie?	nie	nie	nie	nie

* Zmierzono za pomocą Dynamic Air

** Wartości pomiarowe przedstawione jako geometryczne średnie wartości

*** Większość testerów nie wyczuła podczas badania olfaktometrycznego zapachu gazu surowego w czystym gazie.

Na podstawie pomiaru przeprowadzanego w okresie zimowym opracowano projekt KWB optymalizujący wentylację chlewni i zapewniający atmosferę odpowiednią dla zwierząt, m.in. zabudowano wiatrownice, w piwnicy zamknięto otwory wentylacyjne do magazynu gnojówki, a przejście główne podzielono na dwie sekcje.

Zraszanie przez cały okres pomiarów utrzymywano na stałym poziomie, przepływ odczytywano w regularnych odstępach czasu za pomocą przepływomierza pływakowego.

W dniu 09.03.2012 system KWB oczyszczono (wypełniacze, zbiorniki), w tym samym dniu obniżono także przewodnictwo w tylnym zbiorniku z wartości 26 mS/cm do 16 mS/cm. Uczyniono tak w celu poprawy wydajności separacji systemu. W dniu 12.03.2012 znowu obniżono przewodnictwo do wartości 11 mS/cm, co spowodowało dalszą poprawę wydajności separacji. Wartość pH w tylnym zbiorniku (poziom 3) przez cały czas była utrzymywana w zakresie 6,5-7,0.

Podczas pomiarów przez cały czas rejestrowano warunki otoczenia (temperatura zewnętrzna/wewnętrzna, względna wilgotność powietrza na zewnątrz/wewnątrz), w dniach pomiarów pyłu i odorów zarejestrowano dodatkowo następujące parametry:

- waga zwierząt (szacunkowa) i liczba zwierząt
- zużycie świeżej wody i energii elektrycznej (stany liczników)
- bezwzględne natężenie przepływu powietrza
- objętość odmulenia
- strata ciśnienia przez system,
- strata ciśnienia przez wentylator

Ponadto wartości pomiarowe zarejestrowane przez producenta w elektronicznym dzienniku eksploatacji sprawdzono pod względem wiarygodności. Tabela 1 przedstawia skład odmulonej wody.

Pyt

Na początku pomiarów uzgodniono, że w danym okresie pomiarowym należy przeprowadzić cztery pomiary pyłu ogółem i dwa pomiary drobnego pyłu (PM10 / PM2,5) (patrz tabela 2 i 3). W związku z trzypoziomową konstrukcją tendencyjnie przyjęto, że spełnione są wymagania dotyczące stopnia separacji (trwale powyżej 70%).

Próbki pobrano metodą izokinetyczną wg dyrektywy VDI 2066 i normy DIN EN 13284-1.

Tabela 2 pokazuje, że podczas pomiaru przeprowadzanego w okresie letnim przeciętnie odseparowano 72,5% pyłu ogółem. Podczas pomiaru przeprowadzonego w okresie zimowym jest to przeciętnie 76% (tabela 3). W przypadku hodowli bezściółkowej za pomocą systemu oczyszczania powietrza KWB typu kombi możliwa jest efektywna i trwała separacja pyłu powyżej 70%. Stopnie separacji dla drobnego pyłu PM10 wynoszą średnio 71,4 % (w okresie letnim) i

76 % (w okresie zimowym). Dla PM2,5 stopień separacji wyniósł powyżej 80%. Zgodnie z doświadczeniem proces mycia może powodować tworzenie się kropli w zakresie wielkości 2,5-10 µm, co w impaktorze kaskadowym zwiększa wynik dla frakcji PM10. Zjawisko to w mniejszym stopniu dotyczy frakcji PM2,5. Z tego powodu dla tej frakcji oblicza się wyższy stopień separacji niż w przypadku frakcji PM10.

Amoniak

W całym okresie badań stale mierzono stężenia amoniaku w gazie surowym i czystym. Wszystkie pomiarowe przewody gazowe były ogrzewane, co miało zapobiec kondensacji. Stężenia mierzono za pomocą analizatora FTIR.

Wartości surowego gazu w okresie letnim mieściły się w zakresie 10-40 ppm i zostały zredukowane w systemie oczyszczania powietrza typu kombi do wartości < 5 ppm

(zdj. 4). Podczas pomiaru przeprowadzanego w okresie zimowym stężenia surowego gazu wahają się o 20 ppm, a podczas opuszczania systemu oczyszczania wynoszą <4 ppm (zdj. 5). Możliwa jest zatem skuteczna separacja amoniaku w hodowli trzody chlewnej metodą bezściółkową i przy właściwej eksploatacji systemu w opisywanych warunkach eksploatacyjnych (przegląd 1).

Przy maksymalnym obciążeniu powierzchni filtrów 4.500 m³/(m² h) amoniak można trwale wydzielić na poziomie powyżej 70%.

W celu zbadania stężeń amoniaku w powietrzu w chlewni podczas regularnych wizyt przeprowadzano pomiary powietrza w chlewni na wysokości zwierząt. Ze względu na początkowo niewłaściwe poprowadzenie wentylacji w sekcjach podczas pomiaru przeprowadzanego w okresie letnim stwierdzono częściowo podwyższone wartości na wysokości zwierząt. Dzięki rozwiązaniom optymalizacyjnym podczas pomiaru w okresie zimowym nie stwierdzono już tego problemu (patrz rozdział „Warunki badań/Referencyjna chlewnia”). Wybrane dane dotyczące separacji amoniaku można odczytać z tabeli 4.

Odór

Dowód na skuteczne zmniejszenie odorów uzyskano podczas dodatkowego pomiaru DLG wykonywanego w gospodarstwie rolnym w Deurne w Holandii na przykładzie czteromodułowego systemu. W okresie letnim pobrano w sumie 8 x 3 próbki z gazu surowego i czystego, które oceniał wykwalifikowany zespół testerów metodą olfaktometryczną. Próbki pobierano i oceniano według DIN EN 13725, do badań zastosowano olfaktometr typu T07.

Istotne dla oceny są stężenie zapachów oraz to, czy w czystym gazie wyczuwa się zapach gazu surowego. Stężenie zapachów w czystym gazie nie może przekraczać 300 GE/m³.

Wyniki próbek zapachowych pobranych metodą DLG zostały przedstawione w tabeli 5. We wszystkich próbkach

spełnione zostały kryteria w odniesieniu do odorów (300 GE/m³ i kRw)

Przy obciążeniu powierzchni filtrów do 4.500 m³/(m² h) system oczyszczania zużytego powietrza firmy KWB może redukować odory według kryteriów DLG.

Stężenie surowego gazu podczas pomiaru odorów mieściło się w zakresie od 189 do 767 GE/m³.

Odprowadzanie aerozoli

Aerozole zawierające azot są odprowadzane ze zbiorników systemów oczyszczania zużytego powietrza jako aerozole NH₃ i porywane przez strumień zużytego powietrza. W ten sposób wydzielony pierwotnie azot niezamierzenie ponownie powraca do otoczenia. W oczyszczaczach powietrza typu kombi firmy KWB określono aerozole, które wydobywają się z trzeciego zbiornika na wodę.

Aerozole NH₃ są określane na podstawie różnicy filtrowanych i niefiltrowanych próbek, na podstawie azotu znajdującego się w wodzie do mycia określa się udział azotu nieorganicznego w aerozolah (tabela 6). W okresie letnim przeprowadzono dwa pomiary aerozoli za pomocą płuczki uderzeniowej.

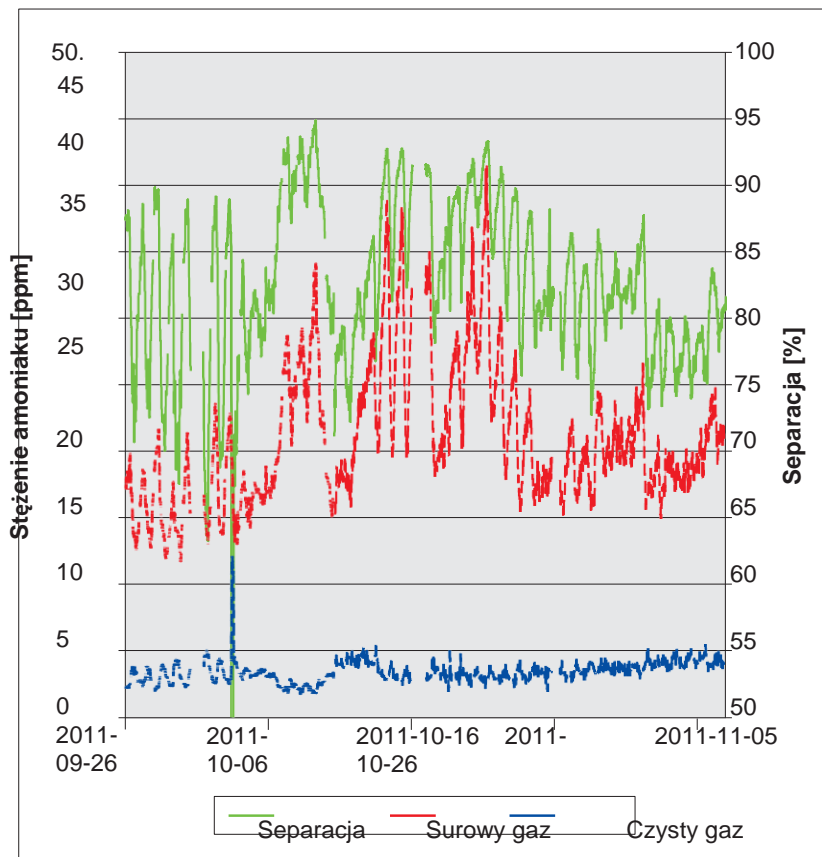
Ogólnie wartości aerozolu w systemie KWB są stosunkowo niskie.

Bilans azotu

Separację azotu przez system oczyszczania zużytego powietrza weryfikowano przez okres dwóch tygodni podczas badania przeprowadzanego w okresie letnim i zimowym przez bilansowanie azotu z uwzględnieniem udziałów amoniaku (gaz surowy i czysty), odprowadzanego aerozolu (gaz czysty), tlenków azotu zawartych w gazie surowym i czystym oraz związków azotowych rozpuszczonych w wodzie do mycia. Oznacza to, że azot

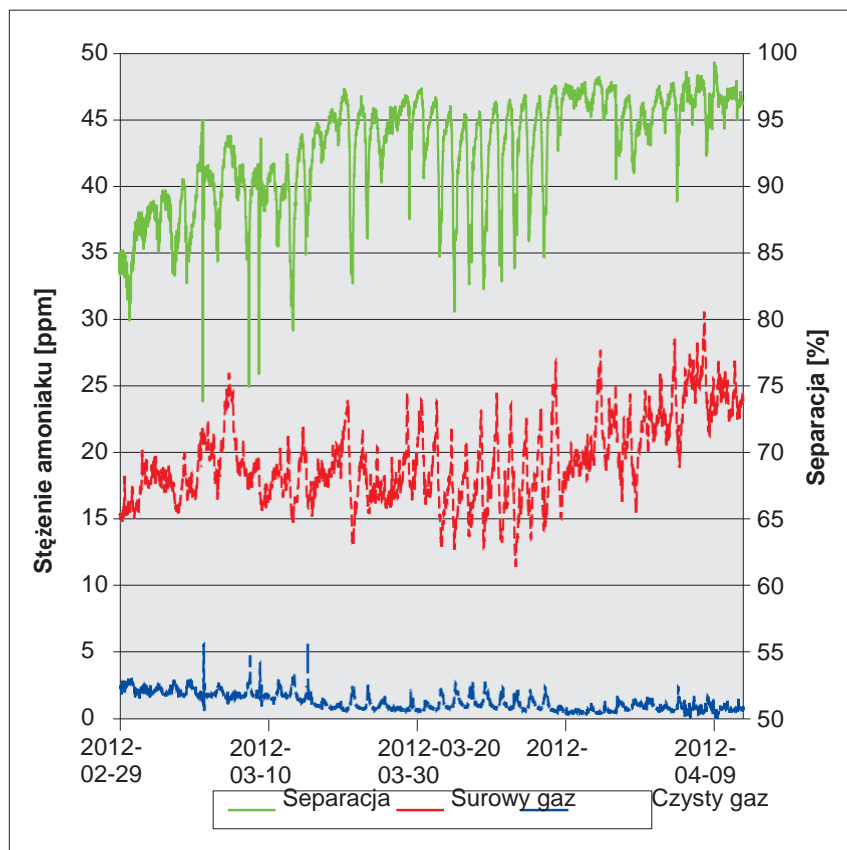
wydzielony przez system oczyszczania zużytego powietrza z amoniaku surowego gazu

wykryto w postaci amonu, azotynu i azotanu w wodzie do mycia oraz resztkowej emisji

Zdj. 4:

Stopień separacji i przebieg (przykładowy) stężeń amoniaku w gazie surowym i czystym podczas przeprowadzania pomiaru w okresie letnim

Zdj. 5:

Stopień separacji i przebieg (przykładowy) stężeń amoniaku w gazie surowym i czystym podczas przeprowadzania pomiaru w okresie zimowym

Tabela 6:
Uśrednione wartości aerosolu określonego w trzecim zbiorniku z wodą do mycia

	Pomiar w
Aerозole NH ₃	0,125 mg NH ₃ /m ³
Aerозol nieorganiczny N	0,132 mg N/m ³

amoniaku i tlenków azotu w czystym gazie. Bilansowanie strumieni azotu wewnątrz systemu jest ważne, ponieważ

- można wykazać obecność wszystkich istotnych związków azotowych i ich lokalizację,
- można zmierzyć, czy w systemie powstają istotne ilości gazów wpływających na klimat jak NO, NO₂ czy N₂O, co spowodowałoby problem eksploatacji systemu z redukcją emisji do absurdu,
- w biologicznych systemach do nitryfikacji można rozpoznawać i usuwać ewentualne zakłócenia działania,
- można określić zawartość azotu w odmulaną wodzie i określić ilościowo współczynnik wykorzystania składnika z nawozu.

Zgodnie z kryteriami badań DLG wskaźnik odzysku azotu w ramach bilansu azotu podczas pomiaru przeprowadzanego w okresie letnim i zimowym musi wynosić każdorazowo > 70 %. Podczas pomiaru przeprowadzanego w okresie letnim (pomiar główny w Boekel) uzyskano wskaźnik odzysku na poziomie 90,3%. Podczas pomiaru przeprowadzanego w okresie zimowym ze względu na uszkodzony przyrząd pomiarowy uzyskane właściwości odmulania były niewiarygodne.

Z powodu braku rejestracji objętości odmulania podczas pomiarów w okresie zimowym nie można było zbilansować azotu.

Wartości zużycia

Zużycie wody

Wodę do mycia pobraną z oczyszczacza podczas odmulania należy zastąpić

świeżą wodą. Zużycie wody spowodowane jest głównie przez odmulanie oraz straty w wyniku parowania. Duży wpływ na wartości zużycia mają czynniki pogodowe.

Zużycie świeżej wody podczas pomiaru głównego w Boekel określano w okresie pomiarowym na wodomierzu. Analiza poszczególnych stanów licznika podczas pomiaru w okresie letnim wykazała przeciętne zużycie na poziomie ok. 2,1 m³ świeżej wody na dzień. W odniesieniu do stanowiska dla zwierzęcia i na rok jest to 1,4 m³/(TP a). Podczas pomiaru przeprowadzanego w okresie zimowym średnio zużywano ok. 2 m³ świeżej wody na dzień, co odpowiada zużyciu 1,37 m³/(TP a).

Podczas dodatkowego pomiaru w Deurne w okresie letnim zmierzono 5,5 m³/d lub 1,1 m³/(TP a).

Podczas pomiaru w okresie letnim w Boekel odmulono średnio ok. 0,5 m³ wody do mycia dziennie. Odpowiada to objętości 0,37 m³/(TP a). W okresie zimowy objętość odmulania wynosiła 0,4 m³ na dzień lub 0,25 m³/(TP a).

Podczas dodatkowego pomiaru w Deurne odmulono 1,0 m³/d lub 0,2 m³/(TP a).

Ze względu na stopniowe obniżanie przewodnictwa z 26 mS/cm do 11 mS/cm podczas pomiarów w okresie zimowym należy spodziewać się wyższych wartości zużycia niż w przypadku pierwotnego ustawienia przewodnictwa.

Zużycie energii

Największymi odbiornikami elektrycznymi we właściwym systemie oczyszczania powietrza są pracujące

w trybie ciągłym pompy obiegowe oraz pompa odmulająca pracująca w trybie nieciągłym.

Największymi odbiornikami w chlewni są wentylatory, które ze względu na dodatkową stratę ciśnienia w systemie oczyszczania zużytego powietrza muszą być większe

niż w przypadku samej wentylacji chlewni. Zainstalowane liczniki elektryczne zarejestrowały następujące wartości zużycia w systemie referencyjnym w Boekel:

- Pompy (ogółem): 90,0 kWh/dzień lub 61,0 kWh na stanowisko dla zwierzęcia i rok
- Wentylatory w okresie letnim: 64,7 kWh/dzień lub 44,0 kWh na stanowisko dla zwierzęcia i rok
- Wentylatory w okresie zimowym: 30,4 kWh/dzień lub 20,6 kWh na stanowisko dla zwierzęcia i rok

W systemie referencyjnym w Deurne podczas pomiaru przeprowadzanego w okresie letnim (dodatkowy pomiar odorów) zmierzono następujące wartości zużycia:

- pompy (ogółem): 163 kWh/d lub 32,4 kWh/(TP a)
- wentylatory: 138,6 kWh/d lub 27,6 kWh/(TP a)

Ponadto należy uwzględnić, że podczas badania do rejestrowania natężenia przepływów powietrza zamontowano wentylatory pomiarowe, które ze względu na dodatkową stratę ciśnienia spowodowały nieznaczne zwiększenie zużycia prądu podczas pomiarów.

Inne wartości zużycia

W celu zapewnienia bezawaryjnej pracy system wyposażono w automatyczne dozowanie kwasu i ługu. Instalacja dozująca reguluje wartość pH w trzecim zbiorniku. Zasadniczo wartość pH powinna mieścić się w zakresie 6,5-7,0. Kwas jest dodawany przy trzeciej ścianie wypełniaczy.

Zużycie kwasu ustalano podczas badania za pomocą

systemu wagowego. Podczas pomiarów zarejestrowano następujące średnie zużycia kwasu:

- Zużycie kwasu w okresie letnim (pomiar główny):
10,0 kg/dzień lub 6,8 kg na stanowisko dla zwierzęcia i rok
- Zużycie kwasu w okresie zimowym: 3,6 kg/dzień lub 2,4 kg na stanowisko dla zwierzęcia i rok
- Zużycie kwasu w okresie letnim (pomiar dodatkowy):
8,0 kg/dzień względnie 1,6 kg/(TP a)

Wartości odnoszą się do kwasu siarkowego o czystości 100 %. Podczas pomiaru przeprowadzanego w okresie letnim na systemie referencyjnym dodano 36%-wy, a podczas pomiaru w okresie zimowym 65%-wy kwas siarkowy. Podczas pomiaru dodatkowego dodano 50%-wy kwas siarkowy.

- Zużycie ługu w okresie letnim (pomiar dodatkowy):
1,06 kg/T dzień lub 0,21 kg na stanowisko dla zwierzęcia i rok, w odniesieniu do 100%-wego ługu sodowego.

Bezpieczeństwo działania i trwałość

W czasie badań systemu nie stwierdzono istotnych zakłóceń.

W całym systemie oczyszczania zużytego powietrza podczas badania nie wystąpiły istotne uszkodzenia czy zjawiska zużycia. Ochrona przeciwkorozyjna poszczególnych elementów systemu – jak można było zaobserwować podczas badania – okazała się wystarczająco trwała. System wyprodukowano jako system kompletny prawie całkowicie z tworzywa sztucznego (HDPE).

Dokumentacja

Dane zarejestrowane w elektronicznym dzienniku eksploatacji wymieniono w przeglądzie 3. Czas przechowywania musi wynosić przynajmniej 5 lat.

Jeśli zainstalowana wentylacja i system oczyszczania zużytego powietrza pochodzą od różnych producentów, producent systemu oczyszczania

zużytego powietrza przyjmie dane dot. wentylacji jako charakterystykę i wprowadzi w układ sterowania systemu oczyszczania zużytego powietrza w celu regulacji. Maksymalną wydajność wentylatorów w układzie sterowania ustawia się na 100%.

Nie dokonuje się jednak dostosowania w dalszym zakresie wydajności. Ponieważ zgodnie z kryteriami badań natężenie przepływu powietrza bezwzględnie powinno być podawane w m³/h, przed uruchomieniem należy pobrać charakterystykę całego systemu wentylacji (chlewnia + system oczyszczania zużytego powietrza) i wpisać w elektroniczny dziennik eksploatacji. Charakterystyka powinna składać się z przynajmniej 5 różnych punktów danych (0...100% wskaźnika powietrza).

Obsługa i czas pracy

Podczas obsługi systemu konieczne jest przestrzeganie instrukcji producenta i zapoznanie się z instrukcją obsługi.

Po udanym uruchomieniu i wystarczającej fazie docierania obsługa systemu jest łatwa, ponieważ system w regularnym trybie pracy pracuje całkowicie automatycznie i wystarczy jedynie przeprowadzać codzienną kontrolę danych eksploatacyjnych i cotygodniową kontrolę całego systemu oczyszczania zużytego powietrza wraz z dyszami. W razie komunikatów błędów układu sterowania należy zapoznać się z instrukcją obsługi, gdzie opisano wytyczne dotyczące kontroli poszczególnych elementów systemu. W celu uproszczenia obsługi i skrócenia czasu pracy zaleca się zawarcie umowy serwisowej z producentem.

Prace konserwacyjne

W przypadku zawarcia umowy serwisowej pierwsze prace konserwacyjne przeprowadzane są najwcześniej tydzień po uruchomieniu systemu i najpóźniej tydzień przed pierwszym wyprowadzeniem zwierząt. W przypadku ciągłego trybu pracy pierwsze prace konserwacyjne przeprowadza się trzy miesiące po uruchomieniu systemu. Następnie prace konserwacyjne przeprowadza się

co pół roku. W ramach prac konserwacyjnych sprawdza się przyrządy pomiarowe i ewentualnie ponownie kalibruje. Podczas prac konserwacyjnych przeprowadzanych co pół roku pobiera się próbki wody do mycia, mierzy wartość pH, przewodnictwo, zawartość tlenu, amoniaku, azotanu i azotynu. Przy okazji ponownie kalibruje się przyrządy pomiarowe. Dodatkowo sprawdza się stężenia amoniaku w gazie surowym i czystym. Prace konserwacyjne dokumentuje się w książce kontroli.

Jeśli różnica ciśnień w stałym natężeniu przepływu (w zależności od charakterystyki wentylatorów) wzrasta ponad poziom wypełniacza, konieczne jest oczyszczenie wypełniacza. Zajmuje się tym użytkownik systemu.

W przypadku pojawienia się komunikatów błędów układu sterowania należy przeprowadzić oddzielne kontrole zgodnie z instrukcją obsługi. O każdym komunikacie błędu można powiadomić producenta za pomocą jednostki zdalnego serwisowania.

W przypadku nierównomiernego natrysku dysze należy oczyścić lub wymienić. Z tego powodu dysze należy w tygodniu kontrolować i w razie potrzeby oczyszczać. Czynności te należy odnotować w dzienniku eksploatacji.

Czujniki wartości pH należy kalibrować raz w miesiącu i wymieniać po upływie 18 miesięcy, czujnik przewodności należy kalibrować 2 razy w roku.

Raz w roku należy sprawdzać pompy obiegowe i pompę dozującą. Zaleca się przy tym wymianę tych elementów, które mają kontakt z kwasem lub ługiem oraz wymianę membrany pompy i węży.

Instrukcja obsługi

Instrukcja obsługi jest dostatecznie dokładna i objaśnia w ogólnych zarysach zasadę działania systemu. W połączeniu z dokumentacją użytkownik systemu dowiaduje się, jakie prace

Przegląd 3:

Spełnienie wymagań dot. elektronicznego dziennika eksploatacji oczyszczacza powietrza typu kombi

	Calk. spełn.	Części. spełn.	Nie-spełn.	Uwagi
Strata ciśnienia przez system oczyszczania zużytego powietrza	X			Elektroniczne czujniki różnic ciśnienia przed i za filtrem z załączaniem i zapisywaniem alarmu w sterowniku PLC
Natężenie przepływu powietrza	X			Rejestracja i zapisywanie natężenia przepływu powietrza w m³/h
Okres eksploatacji pomp	X			Rejestracja i zapisywanie elektrycznego zużycia pomp, pompy są zabezpieczone przed nadmiernym poborem prądu
Wartość pH i przewodnictwo	X			Automatyczne dozowanie kwasu i zasady
Kalibracja czujników pH	X			W umowie serwisowej ze strony producenta, w innym przypadku przez właściciela systemu
Okresy zraszania i wielkość zraszania		X		Zraszanie odbywa się permanentnie i nie jest edytowalne przez użytkownika, w razie awarii pomp komunikat alarmowy i zapisywanie w układzie sterowania; Wielkość zraszania rejestruje się i oblicza na podstawie charakterystyki pomp
Ogólne zużycie świeżej wody przez oczyszczacz	X			Zużycie świeżej wody jest protokolowane przez licznik wody z nadajnikiem impulsowym w elektronicznym dzienniku eksploatacji
Ilość odmulonej wody	X			Odmulenie jest protokolowane przez licznik wody z nadajnikiem impulsowym w elektronicznym dzienniku eksploatacji
Temperatura surowego i czystego gazu			X	Rejestracja temperatur w kanale zużytego powietrza i bezpośrednio za oddzielaczem kropli
Kontrola natrysku	X			Zaleca się regularne, odręczne wpisy w dzienniku eksploatacji
Prace konserwacyjne i naprawy	X			Zaleca się regularne, odręczne wpisy w dzienniku eksploatacji
Zużycie kwasów i zasad		X		Udokumentowanie na podstawie dowodów zakupu
Zużycie energii elektrycznej ARA		X		Rejestracja chwilowej mocy elektrycznej, Możliwość przeliczenia na kWh

należy przeprowadzić na systemie codziennie, tygodniowo i rocznie.

Elektroniczny dziennik eksploatacji umożliwia stałą rejestrację danych wymaganych do bezpiecznej eksploatacji systemu. Rejestracji dokonuje producent systemu, a dane są przechowywane przez okres 5 lat. Dane te można odczytywać za pomocą karty SD i programu do konwersji i przekształcać na typowy program z tabelami. Program do konwersji jest na stałe instalowany w systemie i konwertuje dane automatycznie.

W instrukcji znajdują się zdjęcia elementów systemu w celu ułatwienia obsługi. Proces odczytywania karty pamięci SD oraz czyszczenie pierwszej ściany filtrującej przedstawiono w obrazowy sposób.

Ochrona środowiska

Odmuloną wodę można wykorzystać do powstałej gnojówki, ponieważ zawarty w niej azot jest wartościowym podstawowym

składnikiem nawozu. Wodę używaną do mycia o wartościach pH >6 można bez problemu magazynować z gnojówką.

Demontaż i utylizację innych elementów systemu zgodnie z wytycznymi producenta należy zlecić autoryzowanym przedsiębiorstwom.

Do pracy systemu potrzebny jest kwas i ług. Sposób obchodzenia się z kwasem i ługiem został opisany w instrukcji obsługi producenta i odpowiedzialność w tym zakresie ponosi właściciel systemu.

Aspekty bezpieczeństwa

Spełnienie wymagań w zakresie ochrony przeciwpożarowej należy udokumentować w odpowiednim projekcie sporządzonym przez właściciela systemu wraz z producentem dołączonym do wniosku o pozwolenie na budowę.

Opisywany oczyszczacz powietrza typu kombi firmy KWB został zaopiniowany przez niemiecką Jednostkę Badawczą i Certyfikacyjną ds. Techniki Rolniczej i Leśnej (niem. DPLF). Brak jest

przeciwwskazań do stosowania systemu pod kątem wymogów BHP.

Gwarancja

Producent udziela rocznej gwarancji, która zakłada właściwą eksploatację systemu. Prace instalacyjne i konserwacyjne musi wykonać autoryzowany instalator.

Wynik ankiety

W okresie badań nie można było przeprowadzić wśród właścicieli systemów oczyszczania zużytego powietrza tego ankiety, ponieważ w przypadku badanego systemu chodzi o instalację prototypową.

Badanie przeprowadzono zgodnie z dyrektywami DLG „Systemy oczyszczania zużytego powietrza dla systemów hodowli zwierząt” (stan 10/2010).

Pomiary pyłu i amoniaku przeprowadzono na systemie referencyjnym w holenderskiej miejscowości Boekel dla maksymalnego natężenia przepływu zużytego powietrza 46 000 m³/h, badanie obejmowało pomiar przeprowadzany w okresie letnim i zimowym.

Pomiar dotyczący spełnienia wymagań w zakresie odorów przeprowadzono w holenderskiej miejscowości Deurne dla maksymalnego obciążenia powierzchni filtrów 4 500 m³/(m² h). Badanie obejmowało pomiar przeprowadzany w okresie letnim.

Przeprowadzenie badań

DLG e.V.,
Testzentrum
Technik und Betriebsmittel, Max-Eyth-Weg 1,
64823 Groß-Umstadt

Pomiary laboratoryjne i pomiary emisji

LUFA Nord-West,
Jägerstraße 23-27, 26121 Oldenburg

Praktyczne zastosowanie

van Dijk, Peelsehuis 5, Boekel, NL;
gospodarstwo rolne w Deurne,
Holandia

Raporty sporządzili

Dipl.-Ing. W. Gramatte,
DLG-Testzentrum Groß-Umstadt

Dipl.-Ing. (FH) T. Pfeifer,
DLG-Testzentrum Groß-Umstadt

Wydano

przy wsparciu ze strony federalnego
Ministerstwa ds. Żywności,
Rolnictwa i Ochrony Konsumenta.

Komisja Badań DLG dla systemów oczyszczania zużytego powietrza

W badaniach uczestniczyli:

Friedrich Arends,
LWK Niedersachsen

Dr. Jochen Hahne,
vTI Braunschweig

Konsultanci:

Andreas Schlichting,
TÜV Nord Hamburg

Gerd Franke,
LLH Kassel

Ewald Grimm,
KTBL Darmstadt

Prof. Dr. Eberhard Hartung,
uniwersytet w Kilonii

Christian Haskamp, Landwirt,
Steinfeld

Christian Dohrmann, Landwirt,
Steyerberg

Reprezentant okręgu
Cloppenburg (administracja)

ENTAM – European Network for Testing of Agricultural Machines to związek europejskich jednostek badawczych. Celem ENTAM jest rozszerzenie na terenie Europy wyników badań dla rolników, sprzedawców maszyn rolniczych i producentów.

Więcej informacji na temat sieci można znaleźć na stronie internetowej www.entam.com lub uzyskać po napisaniu na adres mailowy: info@entam.com

10-615 und 14-117 (zastępuje raport z badań 6098)
Październik 2012, dodatkowy pomiar – czerwiec 2014
© DLG

DLG e.V. – Testzentrum Technik und Betriebsmittel

Max-Eyth-Weg 1, D-64823 Groß-Umstadt, Telefon: 069 24788-600, Fax: 069 24788-690 E-mail: tech@dlg.org, Internet: www.dlg-test.de

Bezpłatne pobieranie wszystkich raportów z badań DLG na stronie internetowej: www.dlg-test.de!